

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/839/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.) (a továbbiakban: indítványozó1) jogi képviselője, dr. Kenyeres Csaba Imre jogtanácsos (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.) útján, valamint dr. Kenyeres Csaba Imre (4122 Gáborján, Arany János utca 14.) (a továbbiakban: indítványozó2; együttesen a továbbiakban: indítványozók) személyesen eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozók állítása szerint a Fővárosi Törvényszék megsemmisíteni kért ítélete sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség elvét, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében meghatározott hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzményét képező ügyben felperes panorámavesztés okozta kártérítés megfizetése iránt pert indított indítványozó1 ellen. A felperes szerint az indítványozó1 által a budai vár területén kialakított lift kilátás-romlást – így értékcsökkenést – okozott a Tóth Árpád sétányra nyíló ablakkal rendelkező, tulajdonában lévő ingatlanok vonatkozásában. A felperes az ingatlanokban – véleménye szerint – bekövetkezett értékcsökkenés okán 16.000.000,- forint megfizetésére kérte kötelezni az indítványozó1-et a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:23. §-a és 6:519. §-ai alapján. Az indítványozó1 ellenkérelmében hivatkozott arra, a beruházás során úgy járt el, ahogy az elvárható, az esetleges kilátáselvonásból eredő értékcsökkenést pedig – meglátása szerint – ellensúlyozza a lift miatti könnyebb megközelíthetőségből eredő értéknövekedés.
- [3] A Budai Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: BKKB) 18.P.I.21217/2015/41. számú, 2016. június 9-én meghozott ítéletében – a beszerzett szakértői vélemények, a

helyszíni szemle és a felek előadásai alapján – arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó1 „nem valósított meg szükségtelen zavarást a lift kivitelezése körében”, így a felperes kártérítési igényét megalapozatlannak találta és elutasította. A BKKB a perköltség-viselés körében kötelezte a felperest az indítványozó1 által előlegezett szakértői díj, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-a alapján 800.000,- forint ügyvédi munkadíj (összesen: 1.011.688 forint) megfizetésére.

- [4] 1.2. A felperes a BKKB ítéletével szemben a perköltség összegét kifogásoló fellebbezést nyújtott be. A Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú, 2016. november 30-án meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság döntésének fellebbezéssel érintett rendelkezését megváltoztatva a felperest terhelő perköltség összegét 551.688 forintra mérsékelte. Az indítványozó1 jogi képviselőt az elsőfokú eljárásban indítványozó2 látta el a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp) 67. § (1) bekezdés e) pont ea) alpontja szerint kapott meghatalmazás alapján (az indítványozó2 köztisztviselőként az indítványozó1 alkalmazásában állt). Indítványozó2 a peres eljárás későbbi szakaszában jogtanácsosként képviselte indítványozó1-et. A felperes fellebbezésében hivatkozott a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 7/1983. (VIII. 25.) IM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 13. §-ában foglaltakra, mely szerint a jogtanácsos az ügyvédi díjszabás szerint járó díjnak legfeljebb a felét számíthatja fel a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet 7. § (2) bekezdése alapján történő képviselő ellátásáért. Az indítványozó1 fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyása iránti kérelme mellett előadta, a felperes tévesen hivatkozik a Vhr. érintett rendelkezésére, az ugyanis a munkaviszonnyal összefüggő ügyekben a dolgozó jogi képviselőt ellátó jogtanácsosi tevékenység díjazására vonatkozik. Az indítványozó1 mindemellett hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma bíróságok által megállapítható ügyvédi költségek tárgyában hozott 1/2004. (IV. 19.) számú határozata Indokolásának I. pont második bekezdésére. A másodfokú bíróság megítélése szerint az IM rendelet jogtanácsosra nem vonatkozik, felhatalmazása ugyanis az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvényen alapul, olyan jogszabály pedig, amely a jogtanácsosok munkadíjáról rendelkezik, nincs. A jogtanácsos nem tekinthető ügyvédnek, a Pp. 67. § (2) bekezdése ugyanis csupán az eljárásbeli jogok és kötelezettségek tekintetében helyezi az ügyvéd jogállásába, de nem a munkadíj vonatkozásában. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó1 által nem igazolt jogtanácsosi képviselő költségei felszámításának nincs helye. A felperes fellebbezésében említett Vhr.-rendelet alkalmazásának sincs helye, az indítványozó1 „által hivatkozott ítéltáblai ajánlás pedig kötelező erővel nem bír.”

- [5] 2. A Fővárosi Törvényszék 2016. november 30-án meghozott, 43.Pf.636.420/2016/5. számú jogerős ítéletével szemben az indítványozók – közösen – nyújtottak be alkotmányjogi panaszt. Meglátásuk szerint a másodfokú döntés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített törvény előtti egyenlőség elvét, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében szabályozott diszkrimináció tilalmához fűződő alapjogukat. Az indítványozók hivatkoztak az IM rendelet 3. § (1)-(2) bekezdésére, mely az ügyvéd munkadíjának bíróság általi megállapításáról rendelkezik, ha az ügyvéd és ügyfele között erre irányuló megállapodás nem jött létre. A sérelmesnek tartott másodfokú döntés – az indítványozók véleménye szerint – elzárja a „pertárgyértékhez igazodó munkadíj megállapításának lehetőségét” a jogtanácsos által képviselt fél számára. Az indítványozók úgy vélték, a 1518/B/1991. AB határozatban – melyben az Alkotmánybíróság elutasította a Pp. 75. § (2) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt – „kifejtettek óta a körülmények alapvetően megváltoztak.” A Pp. 75. § (2) bekezdése ugyanis 1998. január 1-jétől kiegészült a felet képviselő jogtanácsos és szabadalmi ügyvivő készíadásainak és munkadíjának perköltséghez való számításával. Az indítványozók hivatkoztak arra is, hogy a kialakult bírói gyakorlat az IM rendelet szabályait rendeli alkalmazni a jogi személyt képviselő jogtanácsos munkadíjának számítására. Az indítványozók hivatkoztak a Római Szerződés 141. cikkének (1) bekezdésére (jelenleg: Európai Unió működéséről szóló szerződés, 157. cikke), mely a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazásáról rendelkezik. Az indítványozók beadványukban azzal érveltek, az azonos szakképzettséggel rendelkező jogtanácsos és ügyvéd a per során egyenértékű munkát végez, melyhez ugyanolyan mértékű felelősség társul. Az indítványozók szerint a jogtanácsosi munkadíj tekintetében kialakult joghézagot a bírói gyakorlat az IM rendelet alkalmazásával igyekszik pótolni, analógiaként alkalmazva ugyanis fenntartja az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét. Az indítványozók állításuk alátámasztásaként hivatkoztak arra, hogy a jogtanácsost és az ügyvédet azonos munkadíj illeti meg a bírósági végrehajtási eljárásban közreműködő jogi képviselő díjazásáról szóló 12/1994. (IX. 8.) IM rendelet alapján.
- [6] 2.1. Az indítványozók beadványa nem tartalmazott alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámasztott indokolást, ezért az Alkotmánybíróság főtítkára 2017. április 3-án kelt levelével hiánypótlási felhívást bocsátott ki. Az Alkotmánybírósághoz 2017. május 11-én érkezett indítvány-kiegészítésükben az indítványozók fenntartották a korábbi beadványukban foglaltakat, a másodfokú bíróság döntésének indokolását diszkriminatívnak, a jogegyenlőség elvébe ütközőnek találták. Az indítványozók érvelése szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának alapja a jogegyenlőség és az emberi méltóság, melyeket összekapcsol az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény preambuluma, mely elismeri minden ember jogát az egyenlő méltósághoz. Az indítványozók hivatkoztak a 61/1992. (XI.

20.) AB határozatra, álláspontjuk szerint a Fővárosi Törvényszék közvetlen megkülönböztetést alkalmazott, amikor nem tette lehetővé, hogy a jogtanácsos munkadíjának összege a pertárgyértékhez kötődjön, míg ügyvéd esetében engedélyezi az IM rendelet alkalmazását. Az indítványozók álláspontja szerint a másodfokú bíróság azzal, hogy figyelmen kívül hagyta a BH 2001.588 és a BDT 2011.2500. számú döntéseket, továbbá a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2004. (IV. 19.) számú határozatát, „nem tette lehetővé a törvény előtti egyenlőség érvényre juttatását.” Az indítványozók úgy vélekedtek, a bírói döntések következetlensége jogbizonytalanságot eredményez, ezért kezdeményezték a Fővárosi Törvényszék ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [7] 2.2. Az Alkotmánybíróság eljárása során elsőként azt vizsgálja, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) által támasztott tartalmi és formai feltételeknek – a befogadhatóság követelményeinek – megfelel-e. Az Alkotmánybíróság – az Ügyrendjében meghatározottak szerint – tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról [Abtv. 56. § (1) bekezdés]. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése rögzíti, a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit.
- [8] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 1. § a) pontja szerint egyedi ügynek minősül a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás. Indítványozó² az alkotmányjogi panasz előzményét képező bírósági eljárásban indítványozó¹ jogi képviselőjeként vett részt, így sem processzuális, sem materiális értelemben nem tekinthető a polgári per szabályai szerinti félnek. Indítványozó² a perbe nem avatkozott be, mindvégig jogi képviselőként járt el, munkadíj vagy azzal egy tekintet alá eső bármely, képvisellel összefüggő költség, díjazás megállapításának – státuszából fakadóan (is) – közvetlenül nem alanya, az egyedi ügyben való esetleges érintettségét sem az alkotmányjogi panasz előterjesztése, sem a hiánypótlás benyújtása során nem igazolta. Az egyedi ügyben való érintettség hiánya miatt az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó² nem felel meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételeknek. Indítványozó¹ vonatkozásában az alkotmánybírósági gyakorlat már korábban megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására az

önkormányzat is lehetőséggel rendelkezik, ha az Alkotmánybíróság eljárásának alapjául szolgáló ügyben „[m]ellérendelt jogalanyként és nem a közhatalom gyakorlójaként járt el.” {3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [18]} Indítványozó1 megfelel az alkotmánybírósági gyakorlat és az Abtv. által támasztott követelményeknek, mellérendelt jogalanyként, alperesi pozícióban vett részt a peres eljárásban, így indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy indítványozó2 az alkotmányjogi panasz előterjesztőire vonatkozó törvényi feltételeknek nem felel meg – a továbbiakban kizárólag indítványozó1 vonatkozásában vizsgálta a beadványt.

- [9] 2.4. A Fővárosi Törvényszék támadott ítéletét 2017. január 2-án vette át az indítványozó1 jogi képviselője, az alkotmányjogi panaszt 2017. március 3-án, az előterjesztésére nyitva álló határidő utolsó napján nyújtotta be. Az indítványozó1 megjelölte az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és kérte annak megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó1 számára a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben további fellebbezésnek nem volt helye [Abtv. 27. § b) pont].
- [10] 2.5. Az indítványozó1 panasz-beadványában és annak kiegészítésében egyaránt az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) bekezdései megsértésére hivatkozással azért kérte a Fővárosi Törvényszék ítéletének megsemmisítését, mert meglátása szerint a döntés diszkriminatív módon sérti az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét azzal, hogy eltérő díjazást állapít meg a peres eljárásban jogi képviseletet ellátó jogtanácsos és az ügyvéd esetében. Az Alkotmánybíróság meglátása szerint a panasz-beadvánnyal kapcsolatosan nem állnak fenn az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti határozott kérelem feltételei, tekintettel arra, hogy alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.
- [11] 2.6. A fent kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró